

Beste Tarana Burke

Door [Joachim Ben Yakoub](#) op 5 January 2018

Elke vrijdag schrijft een van onze vijf vaste online correspondenten een brief aan iemand. Deze week richt Joachim Ben Yakoub zich tot de vrouw die 'Me Too' ooit lanceerde, maar daar nooit de erkenning voor kreeg. Dat zegt veel over de beperkte kijk van onze media op structureel seksisme, getuige de M/V-sessies van *De Standaard*.

Vooreerst wil ik mijn volledige steun betuigen aan de strijd die jij nu al verschillende jaren voert. Want ook hier in België sloeg de #MeToo-golf van verontwaardiging pas over de dijk toen grensoverschrijdend gedrag bij een bekende televisiefiguur aan het licht kwam. Het zal je dan ook niet verbazen dat het protest ook hier toegeëigend dreigt te worden door een eurocentrisch liberaal feminisme dat geen aandacht heeft voor andere machtsverhoudingen dan die tussen man en vrouw.

Neen, niemand in de mainstreammedia in België vond het zinvol om het over jou te hebben of om de genealogie van de #MeToo-beweging te corrigeren. Nochtans is deze omissie zeer betekenisvol voor de toekomstige draagkracht van de bredere feministische beweging. Jou erkennen als grondlegger van dit hoopvolle nieuwe elan is een sine qua non voor het welslagen van de beoogde omslag: de patriarchale structuur ontbinden en finaal afrekenen met het seksisme dat onze samenleving, economie en cultuur zo eigen is.

Als geëngageerde jeugdwerkster, in de weer voor het welzijn en de gezondheid van jonge onder-geprivilegieerde vrouwen van kleur, richtte jij de organisatie 'Just Be' op, in Harlem, New York.

Het ongemak waarmee je zelf reageerde op het verhaal van een door haar stiefvader misbruikt meisje tijdens een van jullie zomerkampen, bracht je ertoe om de 'Me Too'-strijd te lanceren. Met een golf van 'empowerment door empathie' wilde je seksueel misbruik voorgoed uit de samenleving bannen. Na de Weinstein-

**Jou erkennen als
grondlegger van dit
hoopvolle nieuwe elan
is een sine qua non
voor het welslagen van
de beoogde omslag**

BIO

Joachim Ben Yakoub is schrijver, onderzoeker en docent in (maar niet van) Sint Lucas Antwerpen en UGent. Zijn interesse situeert zich op de snijlijn tussen esthetische theorieën en verschillende postkoloniale kritieken, van waaruit hij bewegingen van revolutie in Tunesië en België onderzoekt.

SCHRIJF IN OP DE NIEUWSBRIEF

Lees ook alle andere artikels uit dossier Brief van de week

REAGEER

affaire werd je aanstekelijk slogan door steractrice Alyssa Milano opgepikt als hashtag om het structurele seksuele misbruik ook buiten de filmindustrie aan te kaarten. Het vervolg van het verhaal is bekend.

Nadat miljoenen getuigenissen over seksueel grensoverschrijdend gedrag, machtsmisbruik en aanranding wereldwijd viraal gingen, benoemde *Time* alle vrouwen achter de #MeToo-beweging tot persoon van het jaar. Het gerenommeerde weekblad zette de 'Stilte Brekers' op haar legendarische cover: naast een in het zwart gehulde steractrice Ashley Judd, popster Taylor Swift en enkele vrouwen uit de high society, had *Time* ook aandacht voor een zekere Isabel Pascual, een simpele aardbeienplukster uit Mexico die ook door haar werkgever was misbruikt. Rechts onderaan de cover prijkte de arm van een ziekenhuismedewerkster, die al de vrouwen moest vertegenwoordigen die zich nog niet publiekelijk kunnen uitspreken.

Tarana Burke ©YouTube

Maar zoals al aan de kaak gesteld door Alicia Garza, mede-oprichtster van de 'Black Lives Matter'-beweging, was jij nergens op de cover te bespeuren, waardoor de kracht van je motto gerecupereerd dreigt te worden. Als je denkt dat dit eigen is aan hoe men in de VS vrouwen van kleur al eeuwen systematisch elk wezenlijk zeggenschap ontzegt, moet ik je teleurstellen. In België is het nog erger. Hier is in het publieke debat niet eens een anonieme arm te bespeuren, laat staan dat er geluisterd wordt naar een aardbeienplukster of iemand met een ander precair beroep of verblijfsstatuut.

Naar aanleiding van #MeToo lanceerde *De Standaard* – een van de weinige kwaliteitskranten die ons klein landje nog rijk is – de 'M/V-sessies': een reeks online filmpjes waarin tijdens vijf haardvuorgesprekken in een chique landelijke villa telkens één man en één vrouw braafjes met elkaar in gesprek gingen, gemodereerd door hoofdredacteur Karel Verhoeven, samen met Sofie Peeters.

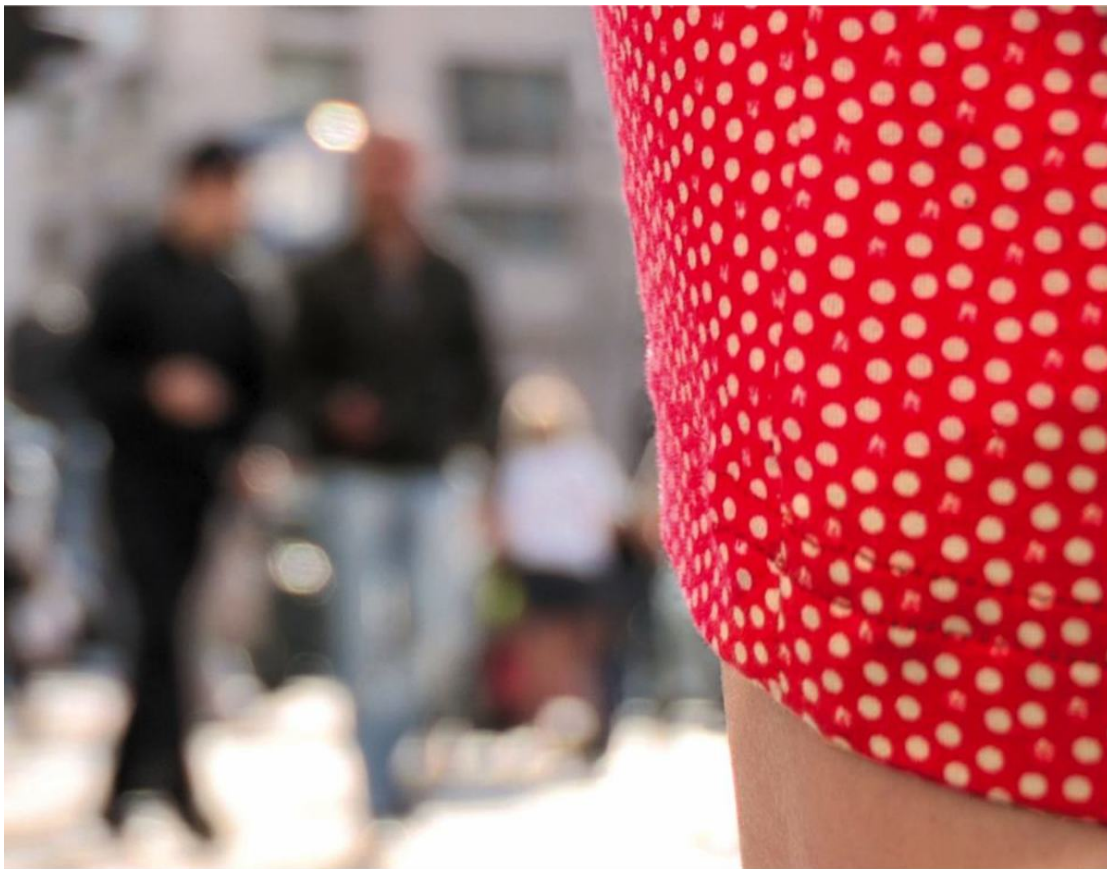
Sofie Peeters wordt daarbij voorgesteld als één van de eerste vrouwen die de stilte doorbrak, op zich al lachwekkend. Je moet namelijk weten, Tarana, dat de publieke figuur van Sofie Peeters

haast samenvalt met het filmpje dat ze in 2012 maakte in het kader van haar studies: *Femme de la rue*. Deze bewuste video laat met een verborgen camera zien hoe zij regelmatig nagefloten, lastiggevalen, nageroepen en beledigd werd door voornamelijk mannen van kleur in een van de meest armoedige wijken van onze hoofdstad.

Femme de la rue paste in de rechtse onderstroom van de media, die hun oriëntalistische veronderstelling bevestigd zagen

Het filmpje paste als gegoten in de rechtse onderstroom van de media, die hun oriëntalistische veronderstelling bevestigd zagen dat seksisme haast herleid kan worden tot een inherente eigenschap van de geëxotiseerde vreemde man met zijn onstuitbare libido. Na haar studies werd Sofie dan ook meteen opgepikt als beloftevolle journaliste. Nu had de #MeToo-beweging haar kunnen uitdagen om in eigen boezem te kijken en seksisme te begrijpen als iets structureels dat niet zomaar op het conto van de uitgespuwde ander kan worden geschreven. Helaas zonder al te veel resultaat.

Ondanks mijn bewondering voor uitgenodigde tegendraadse denkers zoals Heleen Debruyne of Paul Verhaeghe, blijkt het een haast onmogelijke opdracht om op televisie een vooropgesteld frame te doorprikken. Alle kritische ingesteldheid ten spijt, dunde feminisme in elk gemonteerd gesprek uit tot een relativering van veronderstelde verschillen tussen mannelijkheid en vrouwelijkheid. Lust en macht kwamen wel ter sprake, maar werden al te vaak gerelativeerd tot een pragmatisch interpersoonlijk gegeven. Grenzen werden teruggevoerd tot die lijnen die dagelijks tussen man en vrouw onderhandeld worden.

FEMME DE LA RUE

Femme De La Rue

Ook politica en schrijfster Assita Kanko, de enige persoon van kleur die mocht komen meepraten, kon daar weinig aan veranderen. Haar strijd is dan ook een liberale strijd voor gelijke vertegenwoordiging in het parlement en in het bedrijfsleven. In Brussel is zij bovendien vooral gekend omdat ze in de gemeenteraad van Elsene het voorstel voor een Lumumbaplein in Matonge heeft tegengehouden, omdat het zou aanzetten tot gewelddadige rellen. Een betere spreekbuis voor het wit en liberaal feminisme had *De Standaard* niet aan het woord kunnen laten.

Dat het ook anders kan, mocht ik zelf enkele weken geleden ondervinden, toen ik naar de Beursschouwburg afzakte voor ‘The Big Conversation’ binnen het festival *The future is feminist*. Een honderdtal geëngageerde mensen en activisten verzamelde zich in het Brusselse kunstencentrum om voor enkele uren samen het gesprek over feminisme aan te gaan. Voor even werd de black box omgetoverd tot een grassroots parlement waar het belang van feminisme horizontaal besproken werd vanuit verschillende invalshoeken. Voor één keer dus geen theatraal hanengevecht in de spotlights, maar een écht gesprek rond verschillende tafels.

Een van de eregasten was Ida Dequeecker, op haar eentje een mijlpaal in de geschiedenis van de feministische strijd. Zij stond in de jaren 1970 aan de wieg van een van de eerste Dolle Mina-bewegingen in België. Daarnaast waren ook verschillende vrouwen uitgenodigd om hun licht te werpen op de spanning tussen feminisme en politieke beleidsvorming bij overheden en andere beslissingsorganen. Er werd druk gezocht naar structurele antwoorden en activistische strategieën om het glazen plafond aan diggelen te slaan. Uiteraard waren er ook spreeksters die de nodige aandacht schonken aan het belang van feminisme in de beeldende kunsten, in de hedendaagse danswereld, in de muziekindustrie of nog in de kunstkritiek.

Gelukkig had het kunstencentrum ook het ‘Mwanamke’ collectief gevraagd en tekenden ook de vrouwen achter ‘Black Speaks Back’ present. Dankzij de bijdrage van geëngageerde vrouwen zoals Emma Lee Amponsah, Heleen Debeuckelaere, Rachida Aziz en Malika Hamidi kreeg het gesprek ook de fond en de urgentie die het verdient. Hun aanwezigheid herleidde het liberale feminisme tot haar provinciale proporties en gaf ook het afro- en islamfeminisme wat ademruimte. Het zette de onlosmakelijk verwevenheid tussen feminisme, de sociale strijd en de strijd tegen racisme vanzelf op een gemeenschappelijke agenda. Het is ondertussen wel duidelijk waarom zelfs niet één van deze vrouwen kon aanschuiven aan de open haard van de villa van *De Standaard*.

De framing van de #MeToo-beweging door de mainstreammedia toont ons nog maar eens de onmogelijkheid aan om, in de woorden van dichteres Audre Lorde, ‘met de instrumenten van de meester zijn huis te ontmantelen’. De economie

De framing van de #MeToo-beweging door de media toont de onmogelijkheid aan om ‘met de instrumenten van de meester zijn huis te ontmantelen’.

van het mediahuis van die meester is immers zelf doordrongen van de seksistische en patriarchale structuren die de #MeToo-beweging fundamenteel in vraag zou moeten stellen. De mediaconsortia die de framing van de #MeToo-beweging mee bepalen, zijn met andere woorden nog steeds in handen van de potentiële Weinsteins van deze wereld.

We kunnen niet genoeg herhalen hoe moeilijk het voor mainstreammedia nog steeds blijkt om een vrouw van kleur de erkenning te geven die zij verdient voor haar engagement, of het nu tegen misbruik, sociale uitsluiting, racisme of onrecht is. Hetzelfde geldt voor de erkenning van misbruik *buiten* de high society, in alle geledingen van de samenleving, de meest kwetsbare voorop. Dat hooggeplaatste vrouwen de stilte doorbreken, volstaat niet om ook de kwetsbaarheid voor misbruik weg te nemen bij werknemers met een laag loon of met een precair verblijfsstatuut. Seksueel misbruik gedijt niet enkel binnen de machtsspelletjes van de high society, maar ook en misschien wel vooral in de schemerzone van onze economie, waar werknemers van kleur en vrouwen van kleur oververtegenwoordigd zijn.

Tarana, je mocht met nieuwjaar de legendarisch Waterford-toets induwen om de countdown in te zetten op Times Square in New York. In België roept jouw naam nog steeds voornamelijk vraagtekens op. Hopelijk was die druk op de kristallen toets dus niet het eindsignaal van de #MeToo-actie, maar het startschot van een domino die iedereen en dus vooral de meest kwetsbaren deel zal laten hebben aan de bredere feministische beweging, die uiteindelijk de macht zal laten doen kantelen, met als laatste steen jullie debiel van een president.

Hoopvolle groet,

Joachim Ben Yakoub

Seksueel misbruik
gedijt niet enkel binnen
de machtsspelletjes
van de high society,
maar ook in de
schemerzone van onze
economie

Genoten van dit artikel?
Help ons open online
publiceren. Je vindt geen
betaalmuur op onze
website. Wij geloven in vrije en open journalistiek, beschikbaar
voor iedereen.

STEUN ONS

REAGEER

Rekto:Verso

© 2020